

Kuidas saavad allkasutajad käsitleda
kokkupuutestsenaariume
13. praktiline juhend

ABC

ÕIGUSTEAVE

Käesolev dokument on tehniline juhend, mis selgitab ettevõtetele määrusest (EÜ) nr 1907/2006 (REACH-määrus) tulenevaid õiguslikke kohustusi. NB! Ainus autentne õiguslik alus on REACH-määrus ja käesolev dokument ei ole õiguslikult samaväärne teave. Teabe kasutamise eest vastutab ainuisikuliselt selle kasutaja. Euroopa Kemikaaliamet (ECHA) ei võta mingit vastutust seoses käesoleva dokumendi sisuga.

Version	Muudatused	Kuupäev
Versioon 1	Esmaväljaanne	Juuni 2012
Versioon 2	Eemaldati allkasutaja kemikaaliohutuse hindamist käsitlev jaotis. Eemaldati allkasutajate küsimusi ja vastuseid käsitlev jaotis. Ajakohastati teabele esitatavate nõuete ja kemikaaliohutuse hindamise juhendi peatükile R.12 „Kasutusala kirjeldamine” (versioon 3, detsember 2015) vastavates näidetes kasutatud kasutusala kirjelduselemente. Ajakohastati allkasutajate juhendile (versioon 2, detsember 2014) vastavaid linke ja viiteid Kogu teksti läbivaatus.	Mai 2016

13. praktiline juhend:

Kuidas saavad allkasutajad käsitleda kokkupuutestsenaariume

Viide:ECHA-12-G-04-ET

ISBN-13:978-92-9495-124-3

ISSN:1831-6565

Avaldamisaeg:juuni 2012

Keel:ET

© Euroopa Kemikaaliamet 2016

Kui teil tekib käesoleva dokumendi kohta küsimusi või tähelepanekuid, saate need esitada teabenõude vormil (märkige dokumendi viide ja avaldamisaeg). Teabenõude vorm on ECHA veebilehel kontaktandmete jaotises aadressil

<http://echa.europa.eu/et/contact>

Vastutamatusesäte. See on algselt inglise keeles avaldatud dokumendi tõlke töövariant. Algdokument on ECHA veebilehel.

Euroopa Kemikaaliamet

Postiaadress: P.O. Box 400, FI-00121 Helsingi, Soome

Külastusaadress: Annankatu 18, Helsingi, Soome

Praktiliste juhendite otstarve ja olemus

Praktiliste juhendite koostamise eest vastutab ainuisikuliselt ECHA. Need ei asenda ametlikke juhendeid, mis koostatakse sidusrühmi hõlmava ametliku konsultatsioonimenetluse käigus ning milles esitatakse REACH-määruse nõuete põhjalikuks mõistmiseks vajalikud põhimõtted ja tõlgendused. Praktilised juhendid annavad asjakohaseid juhiseid ja selgitusi konkreetse probleemi kohta.

Selle praktilise juhendi eesmärk on aidata allkasutajatel täita oma kohustusi seoses kokkupuutestsenaariumidega. See on koostatud tööstuse esindajate ja liikmesriikide pädevate asutuste kaasabil. Kui on olemas kokkupuutestsenaariumide käsitlemise praktilised kogemused ja tavad, on seda käesolevas juhendis kajastatud. REACH-määruse rakendamine arenedes ning kogemuste kasvades on tekkinud valdkonnas häid tavasid. Tulevikus kohandatakse käesolevat dokumenti, et neid arenguid kajastada.

ECHA hoiab seda praktilist juhendit pidevas muutuses ning kutsub huvitatud isikuid jagama kogemusi ja näiteid, mis lisatakse käesoleva dokumendi tulevastesse ajakohastatud versioonidesse. Need võib esitada ECHA kasutajatoele aadressil: <http://echa.europa.eu/et/contact>

Sisukord

1. SISSEJUHATUS	6
1.1 Mida juhend käsitleb?	6
1.2 Kes peaks seda juhendit lugema?.....	6
1.3 Kuidas on see juhend seotud muu teabega?	6
1.4 Kuidas on allkasutaja REACH-kohustused seotud muude õiguslike kohustustega?.....	7
2. ÜLEVAADE ALLKASUTAJA KOHUSTUSTEST SEoses KOKKUPUUTESTSENAARIUMIDEGA	9
2.1 Kokkupuutestsenaariumide tutvustus.....	9
2.2 Mida tuleb teha, kui saate kokkupuutestsenaariumi?.....	9
2.2.1 Mida teha, kui kasutusala ja/või kasutustingimused on kokkupuutestsenaariumis olemas?10	
2.2.2 Mida teha, kui kasutusala ja/või kasutustingimused ei ole kokkupuutestsenaariumis hõlmatud?	10
3. PRAKTILISTE NÄIDETE TUTVUSTUS	15
4. PEALKIRJA JAOTISEGA SEOTUD NÄITED	18
5. KESKKONNAKOKKUPUUTEGA SEOTUD NÄITED	21
6. TÖÖTAJATE KOKKUPUUTEGA SEOTUD NÄITED	22
7. TARBIJAKOKKUPUUTEGA SEOTUD NÄITED	26
8. SKALEERIMINE	28
8.1 Skaleerimise tutvustus.....	28
LISA 1. PÕHIMÕISTED	30
LISA 2. KOKKUPUUTE MUUTMISE TEGURID ECETOC TRA VERSIOON 3 JAOKS	32

1. SISSEJUHATUS

1.1 Mida juhend käsitleb?

Puhtal kujul või segudes sisalduvate ainete allkasutajatel on määrusest (EÜ) nr 1907/2006 (REACH-määrus) tulenevad kohustused. Mõned neist kohustustest on seotud meetmetega, mida nad peavad võtma oma tarnijatelt saadud ohutuskaartidel oleva kasutusala ja kasutustingimuste teabe tulemusena. Seda teavet võib edastada allkasutajatele ohutuskaardi osana, lisades sellele kokkupuutetsenaariumid. Ühe või mitme kokkupuutetsenaariumiga ohutuskaarti nimetatakse sageli laiendatud ohutuskaardiks. Segude puhul võidakse teave lisada ohutuskaardi põhiossa või selle lisana. Allkasutajate valdkonnaühingud on leppinud kokku segude ohutuskaardile lisatavas vormis, mida nimetatakse segude ohutu kasutamise teabeks (SUMI).

Allkasutajad peavad kontrollima, kas nende (puhtal kujul või segudes sisalduvate ainete) kasutusala ja -tingimused on saadud ohutuskaardil olemas. See kontroll võib sisaldada nende ainete eeldatavat kasutamist tarneahelas järgmiste kasutajate poolt.

Käesolev juhend annab praktilist nõu, kuidas kontrolli teha ja mis meetmeid tuleks kontrolli tulemuste põhjal võtta.

1.2 Kes peaks seda juhendit lugema?

Käesolev juhend on suunatud allkasutajatele, kes saavad kokkupuutetsenaariumi teabe oma tarnijatelt. Nad on tõenäoliselt segude tootjad või lõppkasutajad.

Paljud eri tüüpi ettevõtted võivad olla allkasutajad. Nad võivad kasutada kemikaale oma sünteesiprotsessides, töötlemise abiainena, segude tootmiseks, toodete koostisesse viimiseks, täitmiseks või puhastamiseks. Allkasutajateks on ka tegevuskoha või töökoja töötajad ja teenuseosutajad, kes kemikaale kasutavad.

Kemikaale kasutatakse paljudes valdkondades ja nende hulka kuuluvad farmakokeemia, pinnakattevahendid, kosmeetikatooted, pesuained, tekstiili viimistlemine, väetised, toit, elektroonika, tehnika, autotööstus jpm.

1.3 Kuidas on see juhend seotud muu teabega?

Eeldatakse, et lugejad on tutvunud REACH-määrusega ja oma sellest tulenevate kohustustega ning on üldiselt teadlikud kokkupuutetsenaariumidest ja riskihindamisest.

See praktiline juhend avaldatakse Euroopa Kemikaaliameti (ECHA) veebilehel (<http://echa.europa.eu/et/practical-guides>). See täiendab muud ECHA esitatavat teavet allkasutajatele ega ole mõeldud kõikide allkasutajate õiguslike kohustuste põhjaliku ülevaadena. Kohustusi kirjeldatakse peamiselt REACH-määruse V jaotises (artiklites 37–39 (k.a)).

Kasulik esmane teabepunkt allkasutajatele on **ECHA veebilehe** allkasutajate jaotis (<http://echa.europa.eu/et/regulations/reach/downstream-users/>). Sinna pääseb ka ECHA veebilehe avalehel olevalt määruste vahelehel. Kõnealune jaotis annab ülevaate allkasutajate õigustest ja kohustustest, kokkupuutetsenaariumide vormist ja näidetest ning linkidest asjaomasele lisateabele.

Selle praktilise juhendiga seotud temade kohta on ECHA veebilehel järgmine lisateave:

- Allkasutajate juhendi nii täis- kui ka lühiversioon on kättesaadav 22 keeles. <http://www.echa.europa.eu/guidance-documents/guidance-on-reach>

- Kasutajasõbralikus ohutuskaartide e-juhendis kirjeldatakse ohutuskaartide ja kokkupuutestsenaariumide sisu ning kuidas allkasutaja saab neid kontrollida. (<http://echa.europa.eu/et/regulations/reach/downstream-users/>)
- Ohutuskaartide ja kokkupuutestsenaariumide põhiaspektide ülevaade on REACH-määruse teabelehel „Ohutuskaardid ja kokkupuutestsenaariumid. Põhiteave allkasutajatele“<http://echa.europa.eu/et/publications/fact-sheets>.
- Kokkupuutestsenaariumide vormi xxx selgitustega näited ja mõned praktilised näited (kuigi varasemas vormingus) xx
- Praktilised nõuanded allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamise kohta on ECHA 17. praktilises juhendis http://www.echa.europa.eu/documents/10162/13655/pg17_du_csr_final_et.pdf
- ECHA Navigaator aitab välja selgitada põhikohustused. Juurdepääs navigaatorile: <http://echa.europa.eu/et/support/guidance-on-reach-and-clp-implementation/identify-your-obligations>.
- Allkasutajate probleeme ja aruandeid käsitlevad küsimused ja vastused, mis on koostatud REACH- ja ECHA riiklikele kasutajatugedele esitatud korduvate küsimuste põhjal. <http://echa.europa.eu/et/support>

Valdkonnaühingud, sh Cefic (Euroopa Keemiatööstuse Nõukogu) ja DUCC (kemikaalide allkasutajate koordineerimisrühm) on oma veebilehtedel www.cefic.org ja www.ducc.eu avaldanud ka kokkupuutestsenaariumide ja tarneahela teabevahetuse juhendid.

Selles dokumendis kasutatud mõistete loend on 1. lisas.

1.4 Kuidas on allkasutaja REACH-kohustused seotud muude õiguslike kohustustega?

Allkasutajatel on mitmeid REACH-määrusest tulenevaid kohustusi ja nende suhtes kehtivad ka muude määruste nõuded, sh keskkonna, tervishoiu ja tööohutuse õigusaktid, mis tuginevad Euroopa direktiive rakendavate riiklike õigusaktide nõuetele¹.

Üks olemasolevate keskkonna-, tervishoiu- ja ohutuslaste õigusaktide eesmärke on edendada kemikaalide ohutut kasutamist töökohal ning keskkonnas kokkupuute heitkoguste kindlakstegemise, hindamise ja kontrollimise teel ning ka tõhusa jäätmehoolduse kaudu. Paljud kemikaalide tootjad ja kasutajad tegutsevad kooskõlas pädevate asutuste väljastatud keskkonnalubade või -litsentsidega, milles kehtestatakse keskkonna kaitsmiseks konkreetseid kasutustingimused ja heitkoguse piirnormid.

REACH-määruse jõustumine ei mõjuta olemasolevaid keskkonna-, tervishoiu- ega ohutuslaste õigusakte, mis jäävad kehtima. REACH-määrus ning olemasolevad keskkonna-, tervishoiu- ja ohutuslaste õigusaktid täiendavad ja toetavad üksteist. Allkasutajad peaksid täitma kõiki nende suhtes kohaldatavaid õiguslike nõudeid. Kui eri

¹ Riiklikud keskkonnavalused õigusaktid rakendavad mitmeid Euroopa direktiive, sh direktiivi 2008/1/EÜ saastuse kompleksse vältimise ja kontrolli kohta (IPPC). Tervishoiu ja tööohutust käsitlevad õigusaktid rakendavad muu hulgas Euroopa Ühenduse raamdirektiivi (89/391/EÜ) koos muude asjaomaste direktiivide, sh tööl keemiliste mõjuritega kokkupuute (98/24/EÜ) ning tööl kantserogeenide või mutageenidega kokkupuute (2004/37/EÜ) nõuetega.

õigusaktides on kehtestatud eri nõuded, kohaldatakse tavaliselt piiravamaid nõudeid.

Seoses kokkupuutega töökohal andis tööohutuse ja tervishoiu nõuandekomitee (ACSHW) 2009. aastal välja juhenddokumendi „*REACH and CAD in the workplace – Guidance for employers on controlling risks from chemicals*” (REACH ja CAD töökohal. Juhend töötajatele kemikaalidest tingitud riskide ohjamiseks)². Selles antakse ülevaade keemiliste mõjurite direktiivi 98/24/EÜ (CAD) ja REACH-määruse vahelisest seosest ning näidatakse, et ohtude hindamise protsess võib tihti vastata nii REACH-määruse kui ka CAD-direktiivi asjaomastele nõuetele.

ACSHW dokument rõhutab võimalust parandada parema teavitamise teel töötajate tervist ja ohutust ning uusi REACH-määrusest tulenevaid teabekanaleid. Ühtlasi märgivad nad, et REACH-määrus ei tähenda tööandjatele topeltkohustusi.

---

² <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=716&langId=en&intPageId=223>

2. ÜLEVAADE ALLKASUTAJA KOHUSTUSTEST SEOS KOKKUPUUTESTSENAARIUMIDEGA

2.1 Kokkupuutestsenaariumide tutvustus

Kui olete allkasutaja ja kasutate REACH-määruse kohaselt registreeritud ohtlikke aineid üle 10 tonni aastas, peavad teie tarnijad esitama teile laiendatud ohutuskaardi, mis sisaldab kokkupuutestsenaariume.

Kokkupuutestsenaariumid on REACH-määruse põhiline uuendus ja nende eesmärk on ainete kasutamise ohutus. Stsenaariumid sisaldavad ohutu kasutamise tingimusi (s.t käitlemistingimusi ja riskijuhtimismeetmeid), mida tuleb rakendada nende ainete tootmisel, tööstuslikul, kutsealasel ja tarbijakasutusel ning toote kasutuskestuse vältel. Oluline on, et kokkupuutestsenaarium kirjeldab, kuidas tootja või importija kontrollib või soovib allkasutajatel kontrollida inimese ja keskkonna kokkupuudet ainega, et oleks tagatud selle ohutu kasutamine.

Olukorrad, mil tarnija peab esitama kokkupuutestsenaariumid, on kirjeldatud ohutuskaarte ja kokkupuutestsenaariume käsitlevas e-juhendis ning küsimuste ja vastuste jaotises (küsimus nr 476).

2.2 Mida tuleb teha, kui saate kokkupuutestsenaariumi?

Kui saate aine kohta laiendatud ohutuskaardi ja registreerimisnumbri³, peate kindlaks tegema oma kohustused ja otsustama, kuidas neid täita.

Esiteks peate kindlaks tegema, kas teie kasutusala ja/või kasutustingimused on hõlmatud kokkupuutestsenaariumiga. Kui olete segu tootja või taastäitja, peate arvestama ka eeldatavat kasutamist oma klientide poolt.

Selleks peate koguma ja hindama teavet tegelike kasutusviiside kohta, mida on kujutatud joonisel 1 ja kirjeldatud allpool:

1. Koguge teavet, kuidas teie ettevõttes ainet kasutatakse. Pöörake tähelepanu järgmisele: Mis segude või toodete koostisse ainet lisatakse? Mis tootmisprotsessides või puhastus-/hooldustoimingutes seda kasutatakse? Mis riskijuhtimismeetmeid võetakse (kui seda tehakse)?
2. Hinnake oma tegelike kasutustingimuste ja kokkupuutestsenaariumis kirjeldatud tingimuste vahelisi erinevusi. Võite jõuda kolmele põhijäreldusele:
  - a. **Kokkupuutestsenaarium hõlmab tegelikku kasutusala ja/või tegelikke kasutustingimusi.**
  - b. **Tegelik kasutusala on hõlmatud, kuid kasutustingimused on kokkupuutestsenaariumist veidi erinevad.** Kuigi kasutusala on hõlmatud, esineb mõnikord erinevusi kokkupuudet mõjutavates parameetrites (nt aine kontsentratsioon, kokkupuute kestus, kasutatud aine kogus). Siiski saab tõendada, et tegelikud tingimused on saadud kokkupuutestsenaariumis hõlmatud, rakendades nn *skaleerimismeetodit* (lisateave: käesoleva juhendi 8. jaotis ja *allkasutajate juhend*).
  - c. **Kokkupuutestsenaarium ei hõlma tegelikku kasutusala ja/või**

---

³ Registreerimisnumber on määratud ainele, mis on ECHAs registreeritud REACH-määruse sätete kohaselt.

tegelikke kasutustingimusi.

3. Kontrollige, kas ohutuskaardi jaos 1.2 ja lisatud kokkupuutestsenaariumides kindlaksmääratud kasutusala sisaldavad teie klientide eeldatavaid kasutusalasid. Näiteks kui müüte ainet sisaldavaid segusid tarbijaturgudele, kuid teie tarnija ei hõlma kokkupuutestsenaariumides tarbijakasutust, ei ole kasutusala hõlmatud.

Kontrollimist lihtsustavad praktilised näited juhendi 4.–7. jaotises. Tekkida võivad lisaküsimusi on käsitletud 10. jaotises. Menetlust on põhjalikult kirjeldatud ECHA *allkasutajate juhendi* 4. peatükis.

Kui te ei suuda kindlaks teha, kas teie kasutusala ja/või teie klientide kasutusala on kokkupuutestsenaariumidega hõlmatud, võtke selguse saamiseks ühendust oma tarnijaga või otsige abi oma valdkonnaühingult.

Allkasutajate kohustuste ja nende ajakavade ülevaade on tabelis 1.

2.2.1 Mida teha, kui kasutusala ja/või kasutustingimused on kokkupuutestsenaariumis olemas?

Kuiteie kasutusala on kokkupuutestsenaariumis olemas, ei ole vaja võtta lisameetmeid. Dokumenteerige oma meetmed, kirjeldades, kuidas jõudsite sellisele järeldusele, ja taotluse korral esitage see teave järelevalveasutustele. Selged dokumendid aitavad põhjendada oma oletusi läbipaistval viisil ja aitavad ametiasutusel paremini mõista kriteeriume, mida olete oma otsustes kasutanud.

Kui tarnite ainet tarneahelas allapoole (nt segudes), olete kohustatud teavitama oma kliente ohutu kasutamise tingimustest. Nemed omakorda peavad teie esitatud teabe põhjal kontrollima oma kasutusalasid ja kasutustingimusi.

Võimalikke viise, kuidas sellist teavet oma klientidele edastada, on kirjeldatud allkasutajate juhendi jaotises 7.2.

2.2.2 Mida teha, kui kasutusala ja/või kasutustingimused ei ole kokkupuutestsenaariumis hõlmatud?

Kui teie kasutusala/-tingimusi ei hõlma ükski tarnijatelt saadud kokkupuutestsenaarium, on teil mitu erinevat valikuvarianti, mida on kokkuvõtvalt kirjeldatud allpool. Kui olete valinud enda jaoks sobivaima, dokumenteerige oma meetmed ja järeldused ning tehke need järelevalveasutustele taotluse korral kättesaadavaks⁴.

- a. Paluge tarnijal lisada kemikaaliohutuse aruandesse ka teie kasutusala/-tingimused ja esitada teile selle kohta ka kokkupuutestsenaarium. Sellise hindamise võimaldamiseks tuleb teil anda tarnijale piisavalt teavet. Teie valdkonnaühing võib olla välja töötanud teabe esitamise praktilised vahendid just teie valdkonnas⁵.
- b. Rakendage teile saadetud kokkupuutestsenaariumis kirjeldatud kasutustingimusi. See valikuvariant võib eeldada teie protsesside ja/või toodete muutmist.

---

⁵ Saadaval on kasutusala ja -tingimuste kirjeldamise standardvorm (nimetatakse kasutusalaakaartideks), mida kasutavad valdkonnaühingud. Lisateave kasutusalaakaartide kohta on siin: <http://echa.europa.eu/et/csr-es-roadmap/use-maps>

- c. Kõrvaldage või asendage aine või tegevus ohutuma alternatiiviga.
- d. Leidke teine tarnija, kes esitab aine kohta teie kasutusala hõlmava ohutuskaardi ja kokkupuutestsenaariumi.
- e. Viige ise läbi kemikaaliohutuse hindamine ja koostage ise oma kasutusala ja -tingimuste kohta allkasutaja kemikaaliohutuse aruanne, v.a juhul, kui kehtivad vabastused. Lisateavet vt 17. praktilisest juhendist⁶ „Kuidas koostada allkasutaja kemikaaliohutuse aruannet“.

Sobivaim variant sõltub teie olukorrast. Põhjalikum ülevaade on esitatud ECHA allkasutajate juhendi 4. peatükis.

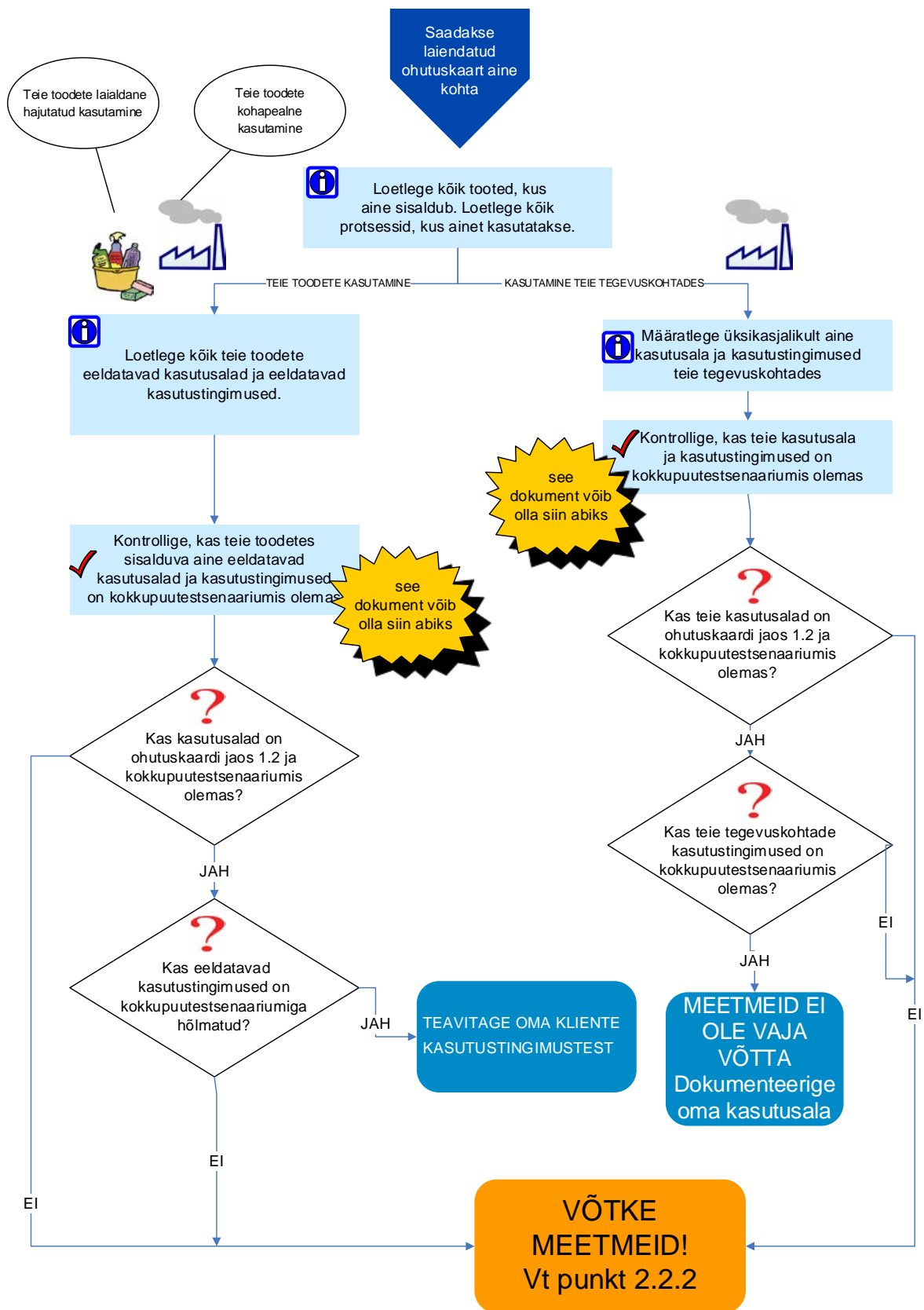
Sõltuvalt võetud meetmetest peate võib-olla esitada ECHA-le teatud teavet. Üksikasjad on ECHA veebilehel.⁷

---

⁶ http://echa.europa.eu/documents/10162/13655/pg17_du_csr_final_et.pdf

⁷ <http://echa.europa.eu/et/regulations/reach/downstream-users/downstream-user-reports>

Joonis 1. Töövoog tarnijatelt saadud kokkupuutetsenaariumidele vastamiseks

NB! Parempoolne töövoog viitab aine valmistamisele ja aine igasugusele muule lõppkasutamisele. Vasakpoolne töövoog viitab ainet sisaldava segu kasutamisele kliendi poolt.

Tabel 1. Ülevaade allkasutaja peamistest kohustustest ja ajakavadest seoses kokkupuutetsenaariumidega

Allkasutaja tegevus	Ajakava	Märkus *
Teavitage tarnijat oma kasutusala: <i>ained on veel registreerimata</i>	Tarnija peab hindama selle kasutusala riski, eeldusel, et allkasutaja on teinud vastava päringu üks aasta enne registreerimistähtaega.	2018. aasta registreerimise puhul 31. mai 2017 (kogus üle 1 tonni aastas). See on vabatahtlik tegevus
Teavitage tarnijat oma kasutusala: <i>registreeritud ained (kasutusala ei ole ohutuskaardiga hõlmatud)</i>	Tarnija peab täitma kohustused enne järgmise tarne toimumist või ühe kuu jooksul pärast allkasutaja taotluse esitamist, olenevalt sellest, kumb on hilisem.	Veenduge, et kõik andmed on esitatud. See on valikuline tegevus, mis põhineb ohutuskaardi läbivaatamisel. Kui tarnija otsustab, et ei toeta teie kasutusala, peaks ta viivitamatult põhjusest kirjalikult teavitama.
Rakendage teile ohutuskaardil edastatud meetmeid või võtke alternatiivseid meetmeid.	Ühe aasta jooksul pärast registreeritud aine ohutuskaardi saamist.	Võimalikud alternatiivsed meetmed on: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Paluge tarnijal lisada kasutusala ja võtke meetmeid ➤ Koostage allkasutaja kemikaaliohutuse aruanne ➤ Vahetage tarnijat, kui see on võimalik ➤ Kõrvaldage või asendage aine Ärge unustage kontrollida, kas olete vabastatud allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamisest.
Edastage teave tarnijatele	Vajaduse korral viivitamata	Te peaksite teavitama tarnijat (<i>artikkel 34</i>): <ul style="list-style-type: none"> ➤ uuest teabest ohtude kohta ➤ soovitatud riskijuhtimismeetmete sobimatuses
Edastage oma klientidele ohutu kasutamise teave	Aine esmakordsel tarnimisel klientidele (nt segus). Seda tehakse vajaduse korral segu ohutuskaardi kaudu või ohutut kasutamist käsitleva teabe esitamise teel (REACH-määruse artikkel 32)	Ajakohastage ohutuskaart, kui (<i>artikli 31 lõige 9</i>): <ul style="list-style-type: none"> ➤ ilmneb riskijuhtimismeetmete või ohtude kohta uus teave ➤ anti autoriseering või selle andmisest keelduti ➤ kehtestati piirang
	Kui ohutuskaardi ajakohastamine on vajalik,	NB! Riskide adekvaatseks ohjamiseks kehtib üldine

	tuleb viivitamata esitada ajakohastatud versioon	kohustus soovitada asjakohaseid meetmeid.
Koostage allkasutaja kemikaaliohutuse aruanne	Ühe aasta jooksul pärast registreeritud aine ohutuskaardi saamist.	Koostage allkasutaja kemikaaliohutuse aruanne vastavalt I ja XII lisale. Te ei esita kemikaaliohutuse aruannet ECHA-le, vaid teavitate ECHA-t, et koostate allkasutaja kemikaaliohutuse aruande.
Teatage ECHA-le kokkupuutestsenaari umiga hõlmamata kasutusala	Kuue kuu jooksul pärast registreeritud aine ohutuskaardi saamist.	See kehtib, kui te: <ul style="list-style-type: none"> ➤ koostate allkasutaja kemikaaliohutuse aruande ➤ taotlete vabastust, sest kasutate ainet alla 1 tonni aastas või kasutate seda toote- ja tehnoloogiaalaseks uurimis- ja arendustegevuseks
Teatage ECHA-le oma klassifikatsioon	Kuue kuu jooksul pärast registreeritud aine ohutuskaardi saamist.	Te ei nõustu kõikide tarnijate aine klassifikatsiooniga

* REACH-määruse artiklid 37–39 (V jaotis) on asjaomane õigusakti tekst, kui ei ole märgitud teisiti. See tabel ei hõlma toodete valmistajatega ja piiratud kasutusega või autoriseeritud ainete kasutamisega seotud kohustusi.

3. PRAKTILISTE NÄIDETE TUTVUSTUS

Kokkupuutestsenaariumi sisu ning riski iseloomustuse teave ja nõuded on REACH-määruse I lisa punktides 5 ja 6. ECHA poolt koostöös sidusrühmadega välja töötatud kokkupuutestsenaariumide vormid ja näited on ECHA veebilehel (lisateabe saamiseks vt käesoleva juhendi 1. jaotist). ECHA on koostöös valdkonnaühingutega välja töötanud praktilised näited, et näitlikustada mõnesid sagedasi olukordi, mis tekitab kokkupuutestsenaariumide vastavusse viimisel tegelike tingimustega. 4.–7. jaotises esitatud näiteid on põhiprobleemide esiletõstmiseks lihtsustatud.

Näited on liigendatud sidusrühmadega kokkulepitud töötaja- ja tarbijakasutuse kokkupuutestsenaariumi vormi kohaselt.

Näited on toodud järgnevate kokkupuutestsenaariumide osade kohta:

- Kokkupuutestsenaariumi **pealkirja jaotisega** seotud näited.
- Ainete tööstusliku kasutamisega seotud näited, mis keskenduvad **keskkonnaga** kokkupuutele.
- Ainete tööstusliku ja kutsealase kasutamisega seotud näited, mis keskenduvad **töötajate** kokkupuutele
- Ainete **tarbijakasutusega** seotud näited

Kõik näited sisaldavad:

- **Juhtumi kirjeldust**, mis selgitab asjaomaseid kasutustingimusi ja tarnijalt saadud kokkupuutestsenaariumis esitatud tingimusi
- Olukorra **analüüsi**, mis tõstab esile üksmeele ja erimeelsuste valdkondi
- Analüüsi tulemusena pakutavaid peamisi **valikuvariante**.

Tabelis 2 on toodud ülevaade põhiparameetritest, mille abil võrreldakse tegelikke ja kokkupuutestsenaariumis nimetatud tingimusi. See sisaldab ka linke asjakohastele praktilistele näidetele, mis näitlikustavad kõnealuseid parameetreid.

Paljud näited kirjeldavad olukorda standardsete kasutusala kirjelduselementide abil (nt olelusring, kasutusvaldkond, isikuhügieeni tooted, protsessikategooria, keskkonda eraldumise kategooria). Nende kirjelduselementide üksikasjad on toodud teabele esitatavate nõuete ja kemikaaliohutuse hindamise juhendi *peatükis R.12: Kasutusala kirjeldamine*, versioon 3.0, detsember 2015, kättesaadav ECHA veebilehel (järgige abilinki): <http://echa.europa.eu/et/guidance-documents/guidance-on-reach>

Kokkupuutestsenaarium	Kontrollige oma tingimusi* ja klientide tingimusi iga järgmise aspekti puhul	Praktilised näited
Pealkirja jaotis	Kas ühe või mitme kokkupuutestsenaariumi pealkirja jaotises on kõik kasutusala märgitud? Pealkirja jaotises tuleb täpsustada, kas kokkupuutestsenaarium käsitleb tööstuslikku, kutsealast ja/või tarbijakasutust.	T1 Kokkupuutestsenaariumi tarbija lõppkasutuse kohta puudub T2 Asjaomast tootekategooriat ei ole pealkirja jaotises nimetatud
	Kas kokkupuutestsenaarium hõlmab kõiki kasutusala jaoks olulisi ülesandeid ja protsesse?	T3 Kaasstsenaariumi protsessi etapi kohta puudub T4 Protsessikategooriad puuduvad
Keskkonna kokkupuute jaotis	Kas kasutatud aine päeva- ja aastakogused on kokkupuutestsenaariumis eeldatud koguse piires? (Märkus. Kui aine on segu koostises, võtke arvesse aine kontsentratsiooni segus)	E1 Päevakogust tõenäoliselt ületatakse
	Kas riskijuhtimismeetmed on kooskõlas kokkupuutestsenaariumiga? Kas kasutatud eritehnoloogiad (nt heitveepuhastusprotsessid, filtrid, õhku eralduvate saasteainete vähendamise süsteemid) on sobivad? Kas tõhusus on sama või parem kui kokkupuutestsenaariumis toodud riskijuhtimismeetmete tõhusus?	E2 Riskijuhtimismeede erineb kokkupuutestsenaariumis eeldatust.

Tabel 2. Tegelike ja kokkupuutestsenaariumi tingimuste võrdlus

Töötajate kokkupuute jaotis	Kas toote omadused (nt aine kontsentratsioon segus, viskoossus, vorm [pulber/graanul/pellet], pakendi kujundus) vastavad kokkupuutestsenaariumis kirjeldatud omadustele?	W1 Aine kontsentratsioon ületab kokkupuutestsenaariumis määratud piirväärtust.
	Kas ventilatsiooni üldtingimused (nt ruumi ruumala, sise- või välitingimused) on täidetud?	W2 Kutsealane kasutamine siseruumides ei ole hõlmatud.
	Kas protsessid, tehnoloogiad ja tingimused, millega ohjatakse aine eraldumist töökeskkonda (nt ülekandesüsteemid, tõkestamine, temperatuur, rakendustehnika), on kooskõlas kokkupuutestsenaariumi soovitustega?	W3 Suletud süsteem kliendi tasandil puudub
	Kas kokkupuutestsenaariumides näidatud riskijuhtimismeetmed, sh kohtväljatõmbeventilatsioon (LEV), on olemas? Kui on, kas tõhusus on kooskõlas kokkupuutestsenaariumi nõuetega? Kas kasutatud isikukaitsevahendid on kooskõlas kokkupuutestsenaariumiga?	W4 Riskijuhtimismeetmete tõhusus on kokkupuutestsenaariumis kirjeldatust väiksem Kokkupuude kantserogeenide või mutageenidega Riskijuhtimismeetmed kliendi tasandil puuduvad
	Kas on järgitud kokkupuutestsenaariumis nimetatud korralduslikke meetmeid (nt koolitus ja järelevalve)? Kas hooldust ja koolitust pakutakse vajaduse järgi?	W6 Kindlaksmääratud korralduslikke meetmeid ei ole järgitud
Tarbijakokkupuute jaotis	Kas toote omadused (nt toote liik, kontsentratsioon, kasutamisevorm [pihus, vedelik, pulbriline aine], pakendi kujundus) vastavad kokkupuutestsenaariumis kindlaksmääratud omadustele?	C1 Kontsentratsioon ületab kokkupuutestsenaariumis määratud piirväärtust
	Kas kasutatud kogus (iga juhu kohta), sagedus (nt juhtude arv päevas) ja kestus (nt ühe juhu kestus) vastavad kokkupuutestsenaariumis eeldatule?	C2 Pakendi kujundus ei piira kokkupuudet nii palju kui vaja
	Kas eeldatavad tarbijate käitlemistingimused vastavad kokkupuutestsenaariumile? Tingimuste hulka kuuluvad sellised aspektid nagu sise- ja välitingimustes kasutamine, ruumi ruumala ja õhuvahetuse määr.	C3 Eeldatavad ventilatsioonitingimused kasutuse ajal ei vasta kokkupuutestsenaariumile
	Kas ainet sisaldava tarbekauba kasutusjuhendis (nt märgistusel või juhendis) on konkreetsed isikukaitsevahendite või hügieenitavade soovitusel tarbijatele?	C4 Isikukaitsevahendid on tarbijakasutusel soovituslikud, kuid te ei nõustu sellega ega paku neid.

* põhineb sellel, mida teate kliendi tegevuskohtade kohta, ja sellel, mis on eeldatavad

4. PEALKIRJA JAOTISEGA SEOTUD NÄITED

Näide T1. Kokkupuutestsenaariumi tarbija lõppkasutuse kohta puudub

Juhtumi kirjeldus

Oletagem, et olete kutsealaseks või tarbijakasutuseks mõeldud pesupesemisvahendite tootja. Aine A esineb enamikus teie segudes.

Aine A tarnija saadab teile kokkupuutestsenaariumid, mis käsitlevad tööstuslikku kasutust (segu tootmist) ning kutsealast lõppkasutust puhastus- ja pesemisvahendites. Aine kasutamist tarbekaubas ei ole ohutuskaardi jaos 1.2 mainitud ega kokkupuutestsenaariumide pealkirjades esitatud.

Analüüs

- Kokkupuutestsenaariumidega on hõlmatud aine A kasutamine teie tegevuskohas ja teie segude kutsealane kasutus. Enda kasutusala puhul kontrollige, kas teie kasutustingimused on hõlmatud.
- Aine kasutamiseks tarbekaupades ei ole kokkupuutestsenaariumi esitatud, mis tähendab, et tarbijakasutust ei ole hõlmatud. Selleks võib olla mitu põhjust:
Tarnija on ekslikult unustanud esitada kokkupuutestsenaariumi tarbijakasutuse kohta.
Tarnija otsustas tarbijakasutust mitte toetada.

Valikuvариandid

- Küsige tarnijalt, miks te ei saanud aine A tarbijakasutuse kohta kokkupuutestsenaariumi.
- Kui tarbijakasutus on ekslikult kokkupuutestsenaariumist välja jäänud, paluge oma tarnijal saata teile tarbijakasutust hõlmav kokkupuutestsenaarium.
- Kui tarnija ei toeta tarbijakasutust kokkupuutestsenaariumis, **ei ole teie tarbijakasutus hõlmatud** ja te peate võtma meetmeid (lisateabe saamiseks vt punkt 2.2.2).

Näide T2. Asjaomast tootekategoriat ei ole pealkirja jaotises nimetatud.

Juhtumi kirjeldus

Oletagem, et olete universaalpuhastusvahendite ja muude pesemisvahendite tootja (tootekategooria 35) ja kasutate oma segudes ainet Z. Te saate oma tarnijalt aine Z kohta mitu kokkupuutestsenaariumit, sh tööstusliku tootmise kokkupuutestsenaariumi ilma konkreetse viiteta tootekategooriale 35 (pesu- ja puhastusvahendid) või muule tootekategooriale. Te tahate teada, kas kokkupuutestsenaarium hõlmab segude tootmist teie ettevõttes.

Analüüs

- Tööstusliku tootmise kokkupuutestsenaarium hõlmab segu tootmist igas ettevõttes (sealhulgas teie omas). Järgmise etapina peate võrdlema tööstusliku tootmise kokkupuutestsenaariumis kirjeldatud kasutustingimusi (s.t tegevuse kestus, aine kontsentratsioon, tehnilised ohjevahendid, isikukaitsevahendid jne) tegelike kasutustingimustega kontrollimaks, kas kokkupuutestsenaarium hõlmab teie tingimusi.

Valikuvариandid

- Jõuate järeldusele, et tegelikud kasutustingimused on tööstusliku tootmise kokkupuutestsenaariumis kirjeldatud tingimuste piires. Seega **on teie kasutusala hõlmatud** isegi siis, kui seda ei ole pealkirjas konkreetselt nimetatud (lisateave vt punkt 2.2.1).

Näide T3. Kaasstsenaarium protsessi etapi kohta puudub

Juhtumi kirjeldus

Oletagem, et teil on meierei. Kasutate oma tegevuskohas ainet A paakide ja torude steriliseerimiseks pärast iga partiid, puhastamine toimub kohapeal suletud süsteemis. Saate aine A kohta kokkupuutestsenaariumi, mis kannab pealkirja „Toiduainete töötlemisel kasutatavate tootmismasinate puhastamine ja steriliseerimine“ ja kirjeldab perioodilise töötlemise protsessi suletud süsteemis (protsessikategooria 3).

Aine A tarnitakse mahtlastina tsisternautodes, viiakse tsisternautost üle kohapealsetesse hoiupaakidesse ja neist hoiupaakidest kohapeal puhastamise käigus meiereisse. Aine üleviimissüsteem hoiupaakidest kohapealsetesse puhastamissüsteemi on täielikult suletud ja automaatselt kontrollitav. Tsisternautost kohapealsetesse hoiupaaki üleviimist teostatakse poolautomaatselt selleks ettenähtud rajatises. Teatud juhuslik kokkupuude töötajatega võib aset leida torude ühendamisel/lahtiühendamisel ning puhastamisel või hooldamisel. Tarnijalt saadud kokkupuutestsenaariumi pealkirja jaotises ei käsitleta aine üleviimist (mille teete kindlaks protsessikategooria 8b abil).

Analüüs

- Pealkirja jaotises puudub protsessi etapp (aine üleviimine). Selle põhjuseks võib olla see, et
  - üleviimisprotsessi hõlmab üks kaasstsenaariumidest, kuigi seda ei ole sõnaselgelt mainitud pealkirja jaotises.
  - Kokkupuutestsenaarium ei hõlma üleviimist mahutitest mahutitesse.

Valikuvariandid

- Kontrollige mahutitest mahutitesse üleviimise (protsessikategooriad 8a/8b) kaasstsenaariume ja võrrelge oma kasutustingimusi kaasstsenaariumis kirjeldatud tingimustega. Kui olete saanud oma kasutustingimusi toetava kaasstsenaariumi, järeldate, et **kokkupuutestsenaarium hõlmab teie kasutusala** (lisateave vt punkt 2.2.1).
- Kui ükski saadud kaasstsenaariumidest ei hõlma üleviimisetappi, peate tarnijalt küsima, miks selline teave puudub. Kui teile kinnitatakse, et tegu on hõlmamata kasutusala, peate võtma meetmeid (lisateave vt punkt 2.2.2)

Näide T4. Kokkupuutestsenaariumis ei ole protsessikategooriaid (PROC).

Juhtumi kirjeldus

Oletagem, et olete pinnakatete tootja ja kasutate oma segudes ainet Z. Enne registreerimist olete teavitanud tarnijat oma kasutusala ja esitanud järgmise teabe:

- segude tööstuslik tootmine (olelusringi tootmisetapp);
- tootmine keemiatööstuses perioodilises suletud protsessis (protsessikategooria 3);
- segamine perioodilistes protsessides (protsessikategooria 5);
- üleviimine selleks ettenähtud rajatistes (protsessikategooria 8b);
- üleviimine väikestes mahutitesse (protsessikategooria 9);
- segu tootmine (eraldumise kategooria 2).

Te esitate ka oma käitlemistingimuste ja riskijuhtimismeetmete andmed.

Te saate tarnijalt kokkupuutestsenaariumid, mis sisaldavad **segude tootmise** kokkupuutestsenaariumi, mille pealkirja jaotises on järgmine lisateave:

- valmististe tootmine (olelusringi tootmisetapp);
- segamine perioodilistes protsessides (tööstuslik kasutusala), protsessikategooria 5;
- üleviimine selleks mitteettenähtud rajatistes (tööstuslik kasutusala), protsessikategooria 8a;
- üleviimine väikestes mahutitesse (tööstuslik kasutusala), protsessikategooria 9;
- segu tootmine, eraldumise kategooria 2.

Kokkupuutestsenaariumi pealkirja jaotises ei ole teatud protsesse (ja seotud protsessikategooriaid) nimetatud ning tahate teada saada, kas esineb lahknevusi.

Analüüs

- Eraldumise kategooria 2 kohased tegevused on hõlmatud.
- Protsessi reguleerimisala kirjeldab selgelt *segu tootmist tööstusrajatistes*, mis vastab teie tööstuslikule kasutamisele. Teie põhiprotsessid on pealkirja jaotises märgitud järgmistes: segamine perioodilises protsessis (protsessikategooria 5), tooraine üleviimine (protsessikategooria 8a) ja lõpptoote täitmistoimingud (protsessikategooria 9). Nüüd saate nende etappide puhul kontrollida, kas teie kasutustingimused vastavad asjaomastele kaasstsenaariumidele.

Muid tegevusi, mida olete nimetanud protsessikategooriates 3 ja 8b, võidakse käsitleda protsessikategooriate 5 ja 8a kaasstsenaariumides, eeldades, et kasutustingimused on võrreldavad. Selle kindlakstegemiseks peate kontrollima kogu kokkupuutestsenaariumis olevat teavet.

Valikuvariandid

- Te järeldate et teie kasutustingimused (sealhulgas need, mille olete protsessikategooriate 3 ja 8b kohaselt kindlaks teinud) on hõlmatud ja seega **hõlmab kokkupuutestsenaarium teie kasutusala**. (lisateave vt punkt 2.2.1)

5. KESKKONNAKOKKUPUUTEGA SEOTUD NÄITED

Näide E1. Kasutatud päevakogust tõenäoliselt ületatakse

Juhtumi kirjeldus

Oletagem, et olete tekstiilvärvide tootja ja kasutate oma värvides ainet Y. Te saate aine tekstiilvärvides tööstuslikul eesmärgil kasutamise kohta kokkupuutestsenaariumi. Tarnija on kokkupuutestsenaariumis määranud tegevuskoha kohta kasutatava koguse piirväärtuse – 50 kg ainet Y päevas –, mille korral keskkonnakokkupuute ohjamiseks täiendavaid riskijuhtimismeetmeid ei ole vaja.

Tavaliselt te ei ületa päevakogust 50 kg päevas ja teil on olemas kohapealsed riskijuhtimismeetmed keskkonda (õhku ja vette) eraldumise ohjamiseks. Kuid ühel teie põhikliendil tekib ajutine suur nõudlus värvide järele, mistõttu peate kasutama ainet Y umbes 80 kg päevas paari nädala jooksul (maksimaalselt 3–4 nädalat) aastas. Te tahate teada, kas kokkupuutestsenaarium hõlmab ka sellise ajutise perioodi kasutustingimusi.

Analüüs

- Kuigi igapäevane kasutus ületab kokkupuutestsenaariumis näidatud maksimaalset päevakogust vaid lühikese perioodi jooksul, erinevad teie kasutustingimused kokkupuutestsenaariumist. Mõnel juhul võib siiski kohapealsete riskijuhtimismeetmete tõhusus kompenseerida päevakoguse suurenemist, seega võib kokkupuutestsenaarium siiski hõlmata kasutusala.

Valikuvariandid

- Kui tarnija esitas skaleerimisjuhised ja teie kasutusale saab kohaldada skaleerimist, võite kontrollida, kas teie kasutusala on skaleerimisel hõlmatud.

Näide E2. Riskijuhtimismeede erineb kokkupuutestsenaariumis eeldatust

Juhtumi kirjeldus

Oletagem, et olete instrumentide tootja ja kohustute läbi viima seadmepaneelide pulberpindamise. Te saate oma protsessides kasutatava orgaanilise aine K kohta kokkupuutestsenaariumi, mis käsitleb aine tööstusliku kasutamist pindamisel. Kokkupuutestsenaariumis nõutakse keskkonnaheite ohjamiseks õhuheite märgskraberite abil vähendamise süsteemi, mille eemaldamistõhusus on 95%.

Kasutate oma tegevuskohas õhusaaste vähendamiseks kottfiltreid, mille eemaldamistõhusus on 99%. Osakeste ja väljalaskefiltri kotid põletatakse kehtivas ELi direktiivis ja riiklikes jäätmeid käsitlevates õigusaktides kehtestatud tehniliste standardite järgi.

Analüüs

- Kuigi teie kottfiltrid on õhusaasteainete eemaldamisel tõhusamad kui märgskraberid, erineb teie süsteemis olev tehnoloogia kokkupuutestsenaariumist. See võib olla probleem, kui teie kottfiltrite kõrvaldamine avaldab mõju keskkonnale (nt pinnasele), mida tarnija ei eeldanud. Ent antud juhul põletatakse kottfiltrite kõrvaldamisel tekkinud jäätmed ja seega eeldatavasti mõju muule eraldumisviisile puudub.

Valikuvariandid

- Te eeldate, et teie **kasutusala on kokkupuutestsenaariumiga hõlmatud** (lisateave vt punkt 2.2.1)

6. TÖÖTAJATE KOKKUPUUTEGA SEOTUD NÄITED

Näide W1. Aine kontsentratsioon ületab kokkupuutestsenaariumis määratud piirväärtust.

Juhtumi kirjeldus

Oletagem, et olete metallitööstlusõlide tootja. Kasutate oma protsessis ainet A puhtal kujul (kontsentratsioon > 90%). Aine kontsentratsioon teie põhitoodetes on kuni 5%. Te toodate ka mõnede põhiklientidele kohandatud segusid, milles aine A kontsentratsioon on kuni 25%.

Tarnija saadab aine A kasutamise kohta tootmisprotsessis kokkupuutestsenaariumi, mis hõlmab kontsentratsioone kuni 100%, ja lõppkasutamise kohta suure energiakuluga õlitamisprotsessides kokkupuutestsenaariumi, mis hõlmab kontsentratsioone kuni 10%.

Analüüs

- Kokkupuutestsenaariumi segude tootmise kohta hõlmab aine kasutamist teie tegevuskohas (tootmine).
- Kokkupuutestsenaariumi kasutamise kohta õlitamisprotsessides hõlmab aine kasutamist segudes kontsentratsioonides kuni 5%. Aine A kontsentratsioon teie metalli lõikamiseks kohandatud segudes (25%) on suurem kui kokkupuutestsenaariumis selle kasutamise jaoks eeldatav kontsentratsioon (10%). Mõnel juhul võib suuremaid kontsentratsioone kompenseerida muude kasutustingimuste muutmine (nt kokkupuuteaja vähendamine) skaleerimise teel.

Valikuvariandid

- Kokkupuutestsenaariumiga hõlmatud kasutusala, s.t segude tootmise ja õlitamisprotsessides kasutamise puhul kontsentratsioonides kuni 10% (lisateave vt punkt 2.2.1)
- Suuremates kontsentratsioonides (kuni 25%) kasutamise korral kontrollige, kas tarnija esitas skaleerimistingimused ja kas neid saab teie kasutusala suhtes kohaldada. Peaksite kontrollima, kas suuremaid kontsentratsioone saab kompenseerida muude parameetrite muutmisega (nt kokkupuuteaja lühendamine) skaleerimise teel.

Näide W2. Kutsealast kasutamist siseruumides ei ole hõlmatud.

Juhtumi kirjeldus

Oletagem, et teie ettevõtte on spetsialiseerunud konstruktsiooniterasele, mahutitele ja samalaadsetele seadmetele tulekindlate pinnakatete pealekandmisele. Te kannate pinnakatteid peale nii ehitusobjektidel (kasutamine vabas õhus) kui ka oma töökojas (kasutamine siseruumides).

Te saate ühele enda kasutatavale pinnakattesegule lisatud aine kohta kokkupuutestsenaariumi, mis hõlmab kasutamist vabas õhus käsitsi pealekandmisel rohkem kui neli tundi päevas. Kokkupuutestsenaarium ei sisalda sissehingamise korral kasutatavaid ohjemeetmeid (ei tehnilisi ohjevahendeid ega isikukaitsevahendeid), sest neid ei peeta töötajate riskide vähendamisel vajalikuks.

Analüüs

- Kokkupuutestsenaariumi toetab välitingimustes pealekandmist.
- Kokkupuutestsenaarium ei toeta kasutamist siseruumides, kus töötajate riskid ei pruugi ilma riskijuhtimismeetmeteta olla piisavalt kontrolli all piiratud ventilatsiooni tõttu.
- Põhjused võivad olla järgmised:
  - tarnija on ekslikult unustanud esitada kokkupuutestsenaariumi kasutamise kohta siseruumides;
  - tarnija otsustas mitte hõlmata kasutamist siseruumides.

Valikuvariandid

- **Kokkupuutestsenaarium hõlmab kasutamist vabas õhus** (lisateave vt punkt 2.2.1).

- Seoses kasutamisega oma töökojas paluge tarnijal esitada kokkupuutestsenaarium, mis hõlmab kasutamist siseruumides, ja kui olete selle kätte saanud, kontrollige, kas see hõlmab teie kasutustingimusi (vt käesoleva juhendi punkt 2.2.1).
- Võtke meetmeid juhul, kui kokkupuutestsenaarium kasutamise kohta siseruumides ei hõlma teie kasutustingimusi või kui tarnija ei esita kokkupuutestsenaariumi kasutamise kohta siseruumides (lisateave vt käesoleva juhendi punkt 2.2.2).

Näide W3. Suletud süsteem ei ole kliendi tasandil saadaval

Juhtumi kirjeldus

Oletagem, et olete polümeerikonverteris kasutatava mittereageeriva töötlemisabiaine tootja. Te kasutate oma segudes lahustina lenduvat ainet X. Te saate tarnijalt aine X kokkupuutestsenaariumi, kus nõutakse suletud süsteemide kasutamist, et vähendada töötajate sissehingamise teel toimuvat kokkupuudet (vastavalt protsessikategooriale 3). Kokkupuutestsenaariumis alternatiivsed riskijuhtimismeetmed töötajate kaitsmiseks puuduvad.

Teie ettevõttes toimuvad protsessid on hõlmatud. Te ei ole siiski kindel, kas kõik teie kliendid kasutavad teie abiaineid suletud süsteemides.

Analüüs

- Kokkupuutestsenaarium aine kasutamise kohta suletud süsteemides toetab kasutamist teie tegevuskohas.
- Kokkupuutestsenaarium ei toeta kasutamist avatud süsteemides.

Valikuvariandid

- **Kasutamine teie tegevuskohtades on hõlmatud** (lisateave vt punkt 2.2.1).
- **Kasutamine teie klientide poolt** Teie kliendid vastutavad oma kasutusala eest; te peate neid teavitama, et toetatakse üksnes suletud süsteemides kasutamist, lisades ohutu kasutamise teabe nende segude ohutuskaardile, mida müüte oma klientidele. Teie kliendid omakorda peavad kontrollima, kas nende kasutustingimused on hõlmatud, ja võtma meetmeid juhul, kui nende kasutusala pole hõlmatud (lisateave vt käesoleva juhendi punkt 2.2.2)

Näide W4. Riskijuhtimismeetmete tõhusus on kokkupuutestsenaariumis kirjeldatust väiksem

Juhtumi kirjeldus

Oletagem, et olete ehituskemikaalide tootja. Te kasutate mõnes oma segus pulbrilist ainet A. Aine A tarnija saadab ohutuskaardi koos sellele lisatud kokkupuutestsenaariumiga, mis hõlmab aine A kasutamist ehituskemikaalides. Kokkupuutestsenaarium sisaldab kaasstsenaariumi aine A üleviimiseks selleks mittemõeldud rajatistes (protsessikategooria 8a) ja kaasstsenaariumi perioodilistes protsessides segamiseks (protsessikategooria 5). Neis kaasstsenaariumides on 90% tõhususega kohtväljatõmbeventilatsiooni (LEV) kirjeldatud kui riskijuhtimismeedet töötajate kaitsmiseks aine A-ga kokkupuute eest ja eeldatakse tööd täispikas vahetuses (kestus üle 4 tunni päevas).

Teie tegevuskohas tehtud tolumumõõtmistest nii sisse- kui ka väljalülitatud kohtväljatõmbeventilatsiooni korral selgub, et olemasoleva kohtväljatõmbeventilatsiooni tõhusus ei ületa 50%. Ent tegelik üleviimise ja segamise tööülesande kestus (vahetuse kohta) oli alla 1 tunni. Teil on olemas töötajate kokkupuute seireandmed, millest nähtub, et inimkokkupuute jääb alla ohutuskaardil teatatud kokkupuute piirnormide (ohtlike ainete piirnormid töökeskkonnas (OEL) ja tuletatud mittetoimivad tasemed (DNEL)).

Analüüs

- Kokkupuutestsenaarium ei hõlma teie kasutusala, sest teie kohtväljatõmbeventilatsioonisüsteemi eemaldamistõhusus (50%) on väiksem kui kokkupuutestsenaariumis kirjeldatud miinimumtõhusus (90%). Ent mõnel juhul saab riskijuhtimismeetmete väiksemat tõhusust kompenseerida muude kasutustingimuste muutmisega skaleerimise teel.

Valikuvariandid

- Kui tarnija on esitanud skaleerimistingimused, saate kontrollida, kas teie kohtväljatõmbeventilatsiooni väiksemat tõhusust saab kompenseerida tegevuskohtades kohaldatavate muude tingimuste muutmisega (nt tegevuse/kasutuse kestuse lühendamine) skaleerimise teel. Kui te pärast skaleerimist järeldate, te teie tingimused on hõlmatud, ei pea te täiendavaid meetmeid võtma (teave vt punkt 2.2.1). Kui teie tingimused ei ole hõlmatud või kui skaleerimist ei rakendata, peate võtma meetmeid (lisateave vt punkt 2.2.2). Kui otsustate ise läbi viia kemikaaliohutuse hindamise ja koostate allkasutaja kemikaaliohutuse aruande, võite kasutada oma seiretulemusi selle hindamise toetamiseks.

Näide W5. Riskijuhtimismeetmed kliendi tasandil puuduvad

Juhtumi kirjeldus

Oletagem, et olete laial turul müüdavate õli baasil valmistatud metallitöötlusõlide tootja. Te kasutate oma õlides lisaainena ainet X hea toimivuse säilitamiseks kõrgetel temperatuuridel. Aine X tarnija saadab teile tööstusliku lõppkasutuse kokkupuutestsenaariumi, milles nõutakse hingamisteede kokkupuute piiramiseks üle 90% tõhususega kohtväljatõmbeventilatsiooni. Olete metallitööstusteadmiste põhjal teadlik, et mõnel metallitööstusettevõttel on väiksema tõhususega kohtväljatõmbeventilatsioonisüsteemid ja mõnel need puuduvad.

Analüüs

- Kokkupuutestsenaariumid võivad hõlmata mõne teie kliendi kasutusalasid. Mõnel juhul saab kohtväljatõmbeventilatsiooni väiksemat tõhusust kompenseerida muude tingimuste muutmisega skaleerimise teel.

Valikuvariandid

- Kontrollige, kas aine X tarnija esitas kokkupuutestsenaariumis skaleerimistingimused. On soovitatav, et viiksite nende nimel läbi skaleerimise. Kui tarnija skaleerimistingimusi ei esitanud, võite koostada allkasutaja kemikaaliohutuse aruande, mis hõlmab aine X kasutamist teie klientide poolt, kellel on väiksema tõhususega kohtväljatõmbeventilatsioon. Kui suur hulk

valdkonna ettevõtteid seisavad silmitsi samalaadse olukorraga, võite abi saada oma valdkonnaühingult. Näiteks võivad nad koguda asjakohast koondteavet kooskõlastatud aruteluks tarnijatega või koostada üldised allkasutaja kemikaaliohutuse aruanded.

Näide W6. Kokkupuutestsenaariumis soovitatud kindlaksmääratud korralduslikke meetmeid ei ole järgitud

Juhtumi kirjeldus

Oletagem, et olete tööstuslikuks ja kutsealaseks kasutuseks mõeldud autovärvide tootja. Te kasutate oma värvides lahustit C. Lahusti C tarnija saadab teile kokkupuutestsenaariumi, milles on aine ohutu kasutamise tagamise riskijuhtimismeetmena konkreetsed koolitusnõuded (nt aine omadusi ja käitlemise korda käsitlevad korrapärased koolitused). Pärast oma kasutusala ja tööstusklientide kasutusala kontrollimist järeldata, et need kasutusalad on hõlmatud. Ent teie värve kasutavad ka autokereremondi väikeste töökodade töötajad, kelle koolitusprogramme ei saa kontrollida.

Analüüs

- Tööstuslikes töökohtades nõutakse koolituste läbiviimist töötervishoiu ja tööohutuse õigusaktide ning ettevõtte standarditega. Seega on mõistlik eeldada, et tööstuskliendid rakendavad kokkupuutestsenaariumis kirjeldatud tingimusi.
- Väikestes töökohtades (nt autoremonditöökojad, kus on üks töötaja või omanik) ei pruugita süstemaatilisi koolitusi korraldada, seega võib ohutu kasutamise tagamiseks olla vaja lisameetmeid.

Valikuvariandid

- Kokkupuutestsenaarium hõlmab autovärvides oleva aine C tööstuslikku kasutust. Selle kasutusala jaoks ei ole vaja võtta lisameetmeid (vt punkt 2.2.1).
- Te võite edastada oma kutseala klientidele koolitusnõuete teabe teie esitatava värvide ohutuskaardiga. Kokkupuutestsenaariumis kirjeldatud koolitusnõuete rakendamine või meetmete võtmine (vt käesoleva juhendi punkt 2.2.2) sõltub teie klientidest. Teise võimalusena võite kaaluda oma kutsealaseks kasutamiseks mõeldud värvide kujundust, et vähendada kokkupuuteriski juhul, kui vastavat koolitust ei ole võimalik tagada (nt aine väiksem kontsentratsioon, mahutite kujundus, omaduste (volatiilsus, viskoossus jne) modifikaatorite lisamine). Sel juhul võib aine ohutu kasutamise tagamiseks piisata hoiatustest toote märgistusel ja täiendavas abimaterjalis (nt teabelehtedel). Sellisel juhul toimite endiselt kokkupuutestsenaariumi piires (sest teie kohaldatav riskijuhtimismeede on rangem kui kokkupuutestsenaariumis kirjeldatud riskijuhtimismeede).

7. TARBIJAKOKKUPUUTEGA SEOTUD NÄITED

Näide C1. Kontsentratsioon ületab kokkupuutestsenaariumis määratud piirväärtust

Juhtumi kirjeldus

Oletagem, et olete kutsealaseks ja tarbijakasutuseks mõeldud autopesuvahendite (nt seepide ja šampoonide) tootja. Kasutate puhastusvahendites rasvaeemaldusvahendina ainet X. Aine X kontsentratsioon on kuni 25%. Aine X tarnija saadab teile kokkupuutestsenaariumi, mis hõlmab tarbekaupades sisalduva aine kontsentratsiooni kuni 5%.

Analüüs

- Aine X kontsentratsioon teie puhastusvahendites on märkimisväärselt kõrgem kui kokkupuutestsenaariumis näidatud kontsentratsioon, seega **ei hõlma** kokkupuutestsenaarium teie toodetes sisalduva aine X tarbijakasutust. .

Valikuvariandid

- Võite vähendada aine X kontsentratsiooni puhastusvahendites, et see vastaks kokkupuutestsenaariumis näidatud kontsentratsioonile. Kui see võimalus teile ei sobi, peate võtma alternatiivseid meetmeid (lisateave vt punkt 2.2.2).

Näide C2. Pakendi disain ei piira kokkupuudet nii palju kui vaja

Juhtumi kirjeldus

Oletagem, et olete tarbijatele mõeldud puhastusvahendite tootja. Te kasutate oma puhastusvahendites lenduvat ainet A ja saate aine tarnijalt kokkupuutestsenaariumi, mis hõlmab aine A kasutamist tarbepuhastusvahendites. Stsenaariumis on märgitud, et tarbijakasutuseks mõeldud mahutite disain peab piirama aine A igakordse kasutamise kogust alla 10 mg-ni juhu kohta, et ohjata sissehingamisel toimuvat kokkupuudet. Teie mahutite disain ei vasta kokkupuutestsenaariumi nõuetele, mistõttu välditavat annust tõenäoliselt ületatakse.

Analüüs

- Tarnija märgitud konkreetne kogus pealekandmise (või juhu) kohta on tarbijakokkupuute vähendamisel oluline parameeter. Mahuti disainiga tagatakse, et igal pealekandmisel kontrollitakse piisavalt kokkupuudetaset, et tagada õige koguse kasutamine.

Valikuvariandid

- **Kokkupuutestsenaarium ei hõlma** teie segudes sisalduva aine tarbijakasutust. Kaaluge oma mahutite (nt dosaator, ühekordse doosi kasutamine, pihustamine pole võimalik) või puhastusvahendite (nt tabletid, geelid või vaht) disaini muutmist, et see vastaks kokkupuutestsenaariumis kirjeldatud kasutuskorra kogusele.

Näide C3. Eeldatavad ventilatsioonitingimused kasutuse ajal ei vasta kokkupuutestsenaariumile

Juhtumi kirjeldus

Oletagem, et toodate tarbija- ja kutsealaseks kasutuseks mõeldud põranda pinnakattevahendeid. Neid pinnakattevahendeid kasutatakse tavaliselt garaažides või keldrites, kuid need sobivad ka kasutamiseks välitingimustes. Te kasutate segudes ainet Y (lenduv aine), mille kohta saite kokkupuutestsenaariumi (hõlmab aine Y kasutamist tarbijakasutuses). Kokkupuutestsenaariumis nõutakse, et siseruumides kasutamiseks on vajalik hea loomulik ventilatsioon (avatud aknad) või sundventilatsioon.

Analüüs

- Kui teie pinnakattevahendeid kasutavad tarbijad, tuleb teatud olukordades eeldada hea ventilatsiooni puudumist. Kokkupuutestsenaarium ei hõlma neid kasutusi. Peale selle võib tarbijatel olla raske hinnata, millal on ventilatsioon piisavalt hea.

Valikuvariandid

- **Kokkupuutestsenaarium ei hõlma välikasutust.** Kui teie pinnakattevahendid on mõeldud eelkõige välikasutuseks, piisab tarbijatele teabe lisamisest (nt selline hoiatus märgistusel nagu „käidelda üksnes välitingimustes või hästi ventileeritavas kohas“.)
- **Kokkupuutestsenaarium ei hõlma kasutamist siseruumides.** Kui teie pinnakattevahendid on mõeldud kasutamiseks siseruumides, ei pruugi ohutu kasutamise tagamiseks piisata lihtsast juhiseist. Sel juhul võiksite kaaluda oma toodete kujunduse muutmist või aine Y kontsentratsiooni muutmist oma toodetes, et vähendada aine Y aurustumisega seotud kokkupuuteriske.

MÄRKUS. Kui aine Y ohtlike omadustega võivad kaasnedä suured tarbijariskid, uurige aine Y tarbekaupadest kõrvaldamise võimalikkust ja selle asendamist vähem ohtliku ainega.

Näide C4. Isikukaitsevahendid on tarbijakasutusel soovituslikud

Juhtumi kirjeldus

Oletagem, et toodate tarbijakasutuseks mõeldud kahekomponentset liimi, mis sisaldab kummaski komponendis registreeritud ainet. Te olete saanud mõlema aine tarbijakasutust sisaldava kokkupuutestsenaariumi. Kokkupuutestsenaariumis soovitab tarnija, et komponendid tuleks kätte toimetada kuni 20 ml pakendis ja lisada tuleks segamisvahend, mis hoiab ära aine sattumise kätele. Lisaks soovitab tarnija kasutada kemikaalikindlaid kindaid.

Teie praegune toode on kooskõlas kokkupuutestsenaariumiga, mis käsitleb pakendi disaini ja sobiva segamisvahendi pakkumist. Te ei paku kindaid ega juhenda kasutajaid, kuidas neid kanda, sest leiate, et kinnaste kasutamine võib halvendada liimide mikrokoguste käsitlemist, tuues seeläbi kaasa suurema nahakaudse kokkupuute riski. Selle asemel esitate selged juhised selle kohta, kuidas kasutada segamisvahendit ja vältida nahakaudset kokkupuudet.

Analüüs

- Kuigi olete veendunud, et teie praegune lahendus tagab, et tarbija kasutab liimi ohutult, ei ühti see tarnija kokkupuutestsenaariumiga.

Valikuvariandid

- **Kokkupuutestsenaarium ei hõlma** teie segude praegust tarbijakasutust. Teil on järgmised võimalused:
  - Järgida oma tarnija nõuannet ja pakkuda koos liimidega sobivaid kindaid.
  - Võtta ühendust tarnijaga, et talle teatada, et teie arvates ei ole kindad tarbijakasutuse korral piisav riskijuhtimismeede. Esitada oma oletuse toetamiseks sobiv kokkupuuteteave ja paluda uut kokkupuutestsenaariumi.

8. SKALEERIMINE

Kokkupuutestsenaariumi läbivaatamise võimalik tulemus on, et allkasutajate tingimused ei vasta täpselt kokkupuutestsenaariumis kirjeldatud tingimustele. Siiski võib olla võimalik näidata, et allkasutaja tingimused tagavad aine ohutu kasutamise skaleerimise korral.

8.1 Skaleerimise tutvustus

REACH-määruse kohaseks registreerimiseks loodud kokkupuutestsenaariumis määratleb registreerija ühe kasutustingimuste kombinatsiooni, mis näeb ette aine ohutu kasutamise seoses inimeste tervise ja keskkonnaga.

Registreerija hindab mõõdetud andmete või matemaatiliste mudelite abil kokkupuudet, mida kasutustingimused kokkupuutestsenaariumis kirjeldasid.

Paljude ainete puhul saab registreerija kehtestada konkreetset kokkupuute piirnormid, nt tuletatud mittetoimivad tasemed (DNEL) ja arvutuslikud mittetoimivad sisaldused (PNEC), need on töötajate ja keskkonna kokkupuute tasemeid, mida ei tohi aine ohutu kasutamise tagamiseks ületada.

Kui DNEL või PNEC on kehtestatud, eeldatakse aine ohutut kasutamist, kui hinnanguline kokkupuude on alla registreerija kehtestatud DNELi ja PNECi. Seda väljendab riski iseloomustuse suhtarv (RCR) alla 1, näidates, et risk on piisavalt kontrolli all.

Registreerija edastab allkasutajatele ohutu kasutamise tagavad tingimused aine ohutuskaardile lisatud asjaomaste teavitamiseks koostatud kokkupuutestsenaariumide kaudu.

Praktikas on kasutustingimused allkasutajate tegevuskohtades tõenäoliselt veidi erinevad kokkupuutestsenaariumis kirjeldatutest, ent risk võib siiski olla piisavalt kontrolli all. Seda võib olla võimalik tõendada ühe konkreetse tingimuse muutmise kompenseerimisega teiste tingimuste muutmise abil. Seda protsessi nimetatakse **skaleerimiseks**.

Skaleerimine on määratletud ECHA allkasutajate juhendis (versioon 2, detsember 2014) kui matemaatiline lähenemine, mille käigus kontrollitakse, kas tegelikud kasutustingimused, mis erinevad kokkupuutestsenaariumist, on ikkagi sellega hõlmatud.

See, kuidas kasutustingimusi määratlevad parameetrid on omavahel seotud, sõltub registreerijate poolt kokkupuute hindamisel kasutatud kokkupuute hindamise vahendis määratletud algoritmidest. Kokkupuute hindamise mudelid määravad kokkupuudet mõjutavate eri parameetrite (nt kokkupuute kestus, kontsentratsioon või riskijuhtimismeetmete tulemuslikkus) muutujad. Allkasutaja võib teha skaleerimise, arvutades parameetrite ja seotud muutujate muutmisest tingitud kokkupuute muutuse. ECETOC TRA tegurid on toodud käesoleva juhendi lisa 2.

Käesoleva juhendi kirjutamise ajal on Euroopa Keemiatööstuse Nõukogu (CEFIC) välja töötamas skaleerimise/ümbearvutamise töövahendit ES Conformity Tool. Seda saab kasutada kokkupuutestsenaariumi kontrollimiseks ja vajaduse korral ka allkasutaja kemikaaliohutuse aruande koostamiseks. Selle aluseks on ECETOC TRA ja seda saab kasutada ainult nende kokkupuutestsenaariumide jaoks, mis on koostatud selle kokkupuute hindamise mudeli või sellel põhinevate töövahendite (nt EasyTRA) abil.

Skaleerimismeetodeid on täpsemalt kirjeldatud *allkasutajate juhendis* (4. peatükis ja lisa 2).

Skaleerimismeetodite ja -strateegiate määratlemine on registreerijate kohustus. Valdkonnaühingud töötavad välja skaleerimismeetodid, näited ja vahendid allkasutajate toetamiseks nende skaleerimistoimingutes. Täpsema teabe saamiseks skaleerimise kohta külastage valdkonnaühingute veebilehti.

Lisa 1. PÕHIMÕISTED

Kasutusala

Artikli 3 lõige 24

Kasutusala – mis tahes töötlemine, valmistamine, tarbimine, ladustamine, säilitamine, töötlemine, mahutitesse paigutamine, ühest mahutist teise üleviimine, segamine, toote valmistamine või mis tahes muu kasutamine.

Üldiselt on kasutusala mis tahes tegevus eraldi või segus oleva ainega.

Kindlaksmääratud kasutusala

Artikli 3 lõige 26

Kindlaksmääratud kasutusala — tarneahelas tegutseja poolt ette nähtud aine otstarbekohane kasutamine nii ainena kui ka segu koostisainena või segu kasutamine, kaasa arvatud omakasutus, või kasutusala, millest vahetult järgmine allkasutaja on teda kirjalikult teavitanud.

Kui on vaja hinnata kokkupuudet ja iseloomustada riski, on kindlaksmääratud kasutusala see, mida registreerija hindab ja mida käsitletakse ohutuskaardile lisatud kokkupuutestsenaariumides.

Kasutustingimused

Kasutustingimused hõlmavad käitlemistingimusi ja riskijuhtimismeetmeid (vajaduse korral).

Kokkupuutestsenaarium

Kokkupuutestsenaarium on teabekogum, mis kirjeldab aine tootmis- ja kasutamistingimusi, mis võivad põhjustada inimeste ja/või keskkonna ainega kokkupuudet. Lõplik kokkupuutestsenaarium kirjeldab tingimusi, mille korral on riskid ohjatud.

Käitlemistingimused

Käitlemistingimused on teabekogum aine kasutamise kohta. Neis kirjeldatakse tegevusliike, mida kokkupuutestsenaarium käsitleb, kui sageli ja kui kaua ainet kasutatakse, mis protsessis, millisel temperatuuril jms. Kokkupuutestsenaariumisse märgitakse vaid kokkupuutemäära mõjutavad parameetrid.

Riskijuhtimismeetmed

Riskijuhtimismeede on tegevus või vahend, millega vähendatakse või välditakse inimeste (sh töötajate ja tarbijate) ja erinevate keskkonnaosade otsest ja kaudset kokkupuudet ainega selle kasutamise ajal. Tööstuslikul kasutamisel võetavad riskijuhtimismeetmed on kohtväljatõmbeventilatsioon (LEV), heitgaasipõletid, kohapealne või omavalitsusüksuse reoveepuhastus ja isikukaitsevahendid.

Mittesoovitavad kasutusala

Mõiste „mittesoovitavad kasutusala“ osutab neile aine kasutusalaadele, mida registreerija ega tarnija ei toeta inimtervise ja keskkonnakaitse eesmärgil. Kui üks või mitu kasutusala on mittesoovitavad, tuleb see nüüd näidata ohutuskaardi jaos 1.2. „Aine või segu asjaomased kindlaksmääratud kasutusala ning kasutusala, mida ei soovitata“⁸ või REACH-määruse artikli 32 kohaselt esitatud teabes.

Laiendatud ohutuskaart

Ainete jaoks, mille kohta registreerijad peavad täitma kemikaaliohutuse aruande koos kokkupuute hindamise ja riski iseloomustusega, peab ohutuskaardiga varustaja esitama kokkupuutetsenaariumid, mis käsitlevad ohutuskaardi saajale olulisi kindlaksmääratud kasutusalasid, s.t koostama nn laiendatud ohutuskaardi.

Riski iseloomustav suhtarv (RCR)

Riski iseloomustav suhtarv (RCR) on eeldatava või arvutusliku kokkupuute ja arvutusliku mittetoimiva sisalduse (PNEC, keskkond) või tuletatud mittetoimiva taseme (DNEL, inimesed) jagatis. Kui RCR on alla 1, loetakse risk kokkupuute hindamisel arvestatud kasutustingimuste korral ohjatuks.

Kokkupuute hindamise töövahendid

- Ecetoc TRA
Euroopa Ökotoksikoloogia ja Keemilise Toksikoloogia Keskus, kohandatud riskihindamisvahend
- Stoffenmanager
Madalmaade sotsiaal- ja tööhõiveministeeriumi toetatud konsortsium
- Advanced Reach Tool (ART)
Rahvusvaheline tööstuse ja liikmesriikide konsortsium
- EUSES
(ELi ainehindamissüsteem)
- ConsExpo
(Madalmaade riiklik tervishoiu- ja keskkonnainstituut (RIVM))

---

⁸ Vt komisjoni määrus (EL) nr 453/2010, 20. mai 2010, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) (ELT L 133, 31.05.2010, lk 40)

Lisa 2. KOKKUPUUTE MUUTMISE TEGURID ECETOC TRA VERSION 3 JAOKS

Allolevates tabelites on ECETOC TRA versioon 3-s kasutatud tegurid kokkupuute taseme muutmiseks eri kasutustingimustes. Alikasutajad võivad neid kasutada oma kasutustingimustega seotud kokkupuute tasemete võrdlemiseks tarnijalt saadud kokkupuutestsenaariumiga. See on võimalik siis, kui tarnija esitas kokkupuutestsenaariumis teabe kokkupuute tasemete või riski iseloomustuse suhtarvude kohta (vt ohutuskaardi 3. jagu).

Lühendid

ERF = kokkupuudet vähendav tegur

EMF = kokkupuudet muutev tegur $EMF = 1/ERF$

RMM = riskijuhtimismeede

APF = määratud kaitsetegur

Tegevuse kestus	ERF	EMF	%
> 4 tundi (vaikeväärtus)	1	1	–
1–4 tundi	1,7	0,6	40%
15 minutit kuni 1 tund	5	0,2	80%
alla 15 min	10	0,1	90%

Kontsentratsioon segus (massiprotsentides)	ERF	EMF	%
> 25%	1	1	-
5 – 25%	1,7	0,6	40%
1 – 5%	5	0,2	80%
< 1 %	10	0,1	90%

Üldventilatsioon	ERF *)	EMF	%	Selgitus
põhiventilatsiooniga siseruumid	1	1	-	loomulik ventilatsioon ilma seadmeta, suletud ukсед ja aknad (1-3 õhuvahetust tunnis)
hea üldventilatsiooniga siseruumid / välisruumid	1,4	0,7	30%	loomulik ventilatsioon ilma seadmeta, avatud ukсед ja/või aknad (3-5 õhuvahetust tunnis); samaväärne vabas õhus olemisega
laiendatud üldventilatsiooniga siseruumid	3	0,3	70%	sundventilatsioon (5-10 õhuvahetust tunnis)

*) ERF on 1, sõltumata ventilatsioonitüübist protsessikategooria 1, 10, 19 ja 20 jaoks

LEV	ERF *) (nahakaudne/sissehingamisel)	EMF	Selgitus
ei	1 / 1	1	kohtväljatõmbeventilatsioon puudub
jah	5 / 10 (20 protsessikategooria 7, 8b puhul, 5 protsessikategooria 12 puhul)	0,2 / 0,1 / 0,05	Kohtväljatõmbeventilatsioon 80%, 90% või 95% olenevalt protsessikategooriast

LEV	ERF	EMF	%
ei	1	1	-
jah (tõhusus 80%)*	5	0,2	80%
jah (tõhusus 90%)	10	0,1	90%
jah (tõhusus 95%)**	20	0,05	95%

* ainult protsessikategooria 12

** ainult protsessikategooria 7, 8b (tööstuslik kasutus)

Hingamisteede kaitsmine	ERF	EMF	%
ei	1	1	-
jah (tõhusus 90%)	10	0,1	90%
jah (tõhusus 95%)	20	0,05	95%

Naha kaitsmine (kindad)	ERF	EMF	%	Selgitus
kindad puuduvad või tavalised kindad	1	1	-	kindad puuduvad või läbilaskvusteabeta kindad
sobivad kindad (APF 5)	5	0,2	80%	kindad koos olemasoleva läbilaskvusteabega, mis näitab, et materjal kaitseb aine eest hästi (80% või APF 5)
kemikaalikindlad kindad koos töötajate põhikoolitusega (APF 10)	10	0,1	90%	kindad koos olemasoleva läbilaskvusteabega, mis näitab, et materjal kaitseb aine eest hästi, lisaks juhised ja kava (90% või APF 10)
kemikaalikindlad kindad koos konkreetse tegevuse koolitusega (APF 20)	20	0,05	95%	kindad koos olemasoleva läbilaskvusteabega, mis näitab, et materjal kaitseb aine eest hästi, lisaks eemaldamise või kõrvaldamise kord (95% või APF 20)

EUROOPA KEMIKAALIAMET
Annankatu 18, P.O. Box 400,
FI-00121 Helsingi, Soome
echa.europa.eu